

ĐỨC DŨNG VÀ TẬP THƠ “TRĂNG CÒN MỘT NỬA”

Tiểu luận của Trần Đàm

Phó Giáo sư Tiến sĩ Đức Dũng là người con của Thanh Hóa. Anh đẹp trai, trán rộng, đa tài. Anh làm thơ, viết truyện ngắn, tiểu thuyết, viết báo, sáng tác nhạc... Thứ gì cũng giỏi, bởi một thời viết để kiếm sống, viết để khóa lấp những thiếu hụt nên “cày” ngày đêm, năm này sang năm khác một chặng dài.

Có một thời, Đức Dũng làm phóng viên của Đài Phát thanh - Truyền hình Thanh Hóa, tôi làm thư ký Tòa soạn báo Đảng nên anh em cũng “dòm ngó” nhau chút chút. Nhưng rồi anh được chuyển ra Hà Nội công tác, anh như điều gặp gió. Học và làm quần quật cho đến khi cho đến khi làm thầy giáo giảng dạy về báo chí; rồi đậu Phó Giáo sư tiến sĩ; rồi trở thành nhà báo, nhà văn, nhạc sỹ; rồi lên những chức sắc có hạng như Viện trưởng Viện nghiên cứu Báo chí và Truyền thông (Học viện Báo chí và Tuyên truyền); Phó Giám đốc Thường trực Trung tâm Truyền hình Nhân Dân (Báo Nhân Dân). Anh là tác giả của những cái tên rất được mến mộ trên mạng hiện nay như trang web “Đức Dũng Lam Thanh kỳ tử” và kênh Youtube “Đức Dũng ca khúc”.

Phải nói Đức Dũng thành công và thành đạt. Cái đáng quý là càng thành công và thành đạt thì anh càng gắn bó với quê hương xứ Thanh. Yêu quê hương xứ Thanh nơi chôn rau cắt rốn, nơi có địa danh “Đông Sơn”, nơi “Ăn cơm bằng đèn đi cấy sáng trăng”; cũng là nơi lời ru của mẹ đã vang mãi trong anh những khúc dân ca quê nhà, trở thành nguồn cảm hứng sáng tác văn học nghệ thuật, một sự nghiệp văn chương đồ sộ. Anh đã cho xuất bản gần 40 đầu sách nghiên cứu lý luận và sáng tác văn học nghệ thuật do những nhà xuất bản nổi tiếng ấn hành. Năm 2023, anh đã chọn lọc một số tác phẩm để xuất bản thành một bộ Tuyển tập gần bốn ngàn trang sách: *Phần I*: Nghiên cứu lý luận báo chí; *Phần II*: Tiểu thuyết, truyện trinh thám; *Phần III*: Tác phẩm văn nghệ.

Hôm anh đem sách về Thanh Hóa tặng tôi và bạn bè những cuốn sách dày như một “quả mìn”, tôi ngạc nhiên không biết ông này viết khi nào mà nhiều tác phẩm đến thế?

Chưa đọc xong bộ sách vĩ đại ấy thì Đức Dũng lại đem về tặng tôi tập thơ “Trăng còn một nửa” do Nhà xuất bản Hội nhà văn mới ấn hành năm 2025.

Nhìn cái bìa sang trọng, thâm trầm, tôi nghĩ ngay đến “Ca dao em và tôi” của An Thuyên: *“Cắt nửa vàng trắng, cắt nửa vàng trắng em làm con đò nhỏ”*.

Thơ Đức Dũng viết: *“Bài thơ ấy nằm im trong ngực áo/ Nơi trái tim thao thức gọi tên em/ Em đã đến rồi đi như ngọn gió/ Gió thổi vào hoang vắng màn đêm/ Trăng ngủ sớm trời sao thì xa quá/ Anh nhớ em trăn trở từng đêm/ Ngày em đến cho hồn anh sáng vỡ/ Ngày em đi biển sóng vẫn triền miên”* (Trăng ngủ sớm). Những câu thơ như một sự hờn dỗi của người tình vì quên mất những gì đã có với nhau. “Trời sao thì xa quá” như khoảng cách của hai người yêu nhau vời vợi không thể với tới, để nỗi nhớ của anh biến thành sự trăn trở, hoài vọng từng đêm, từng đêm lạnh buốt. Sự chia ly thật đau đớn nhưng không làm nản chí, không ngừng nuôi hy vọng ở nửa kia: *“Lung trời cũ trăng chỉ còn một nửa/ Một nửa vàng trắng thao thức vẫn chờ”* Hai câu thơ ấy như một sự khẳng định dù tình yêu chỉ còn là đơn phương, chỉ còn một nửa những vẫn canh cánh nhớ về “phương trời cũ” nơi đã từng hò hẹn, nơi đã gieo tình yêu say đắm.

Đọc 78 bài thơ trong tập “Trăng chỉ còn một nửa”, tôi cứ man mác buồn khi những vần thơ toát lên nỗi cô đơn, những mối tình không trọn vẹn, những lời hẹn ước không thành... Càng yêu say đắm, càng ngập chìm trong hạnh phúc, càng hụt hẫng đau đớn khi nửa kia không còn nữa: *“Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác/ Gió của ngày xưa thổi về rất mát/ Hoàng hôn tím tái cung đàn”*; hoặc: *“Em đi rồi mang theo nửa vàng trắng/ Một nửa vàng trắng cùng anh vẫn thức”*; hay là một tiếng kêu vô vọng: *“Hoa cau ơi, bây giờ em ở đâu/ Em của thời ta say mê và vụng dại”*...

Đọc suốt tập thơ ta chỉ thấy trăng và mùa thu và em cặp kè xuyên suốt. Đã đọc mùa thu ở đâu đó cứ văng vất khi đọc Đức Dũng, lại nhớ “Tiếng thu” của Lưu Trọng Lư; lại nhớ “*Có đám mây mùa hạ/ Vắt nửa mình sang thu*” của Hữu Thỉnh... Không thể so sánh được, chỉ biết đọc “Thu” của Đức Dũng, có thể thấy tâm trạng, thấy cái dần vất đau đớn của cô đơn giữa không gian thu lặng lẽ: “*Chỉ còn lại chơi vơi nỗi nhớ/ Mây lạc trời xưa gió cũ chẳng về/ Anh thức với vầng trăng mòn một nửa/ Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya*” Và nữa: “*Bây giờ thì mùa thu không em/ Vầng trăng cũng chỉ còn một nửa/ Anh ngơ ngác bên dòng thơ cũ/ Lưng trời một mảnh trăng suông*” (Một nửa vầng trăng, một nửa mùa thu)..

Trong số hàng trăm trang thơ của Đức Dũng, tôi ám ảnh ma mị nhất là những bài thơ về trăng, về em, về mùa thu. Đó là những bài: “Thương mãi hoa cau”, “Trăng còn một nửa”, “Một nửa vầng trăng, một nửa mùa thu”, “Vẫn đợi”, “Tìm lại bằng lăng”, “Trăng héo”, “Tiễn em về với biển”, “Thị trấn vào thu”, “Lục bát một thời yêu”, “Côn Sơn chiều không em”, “Có một mùa thu”, “Ngày không em”, “Hồi tưởng những mùa thu”, “Mùa thu vỡ” v.v.

Và những câu thơ làm ta rung động:

“*Em ra đi khi gió đông vừa tới/ Mang theo cả vầng trăng của tôi*”; “*Thương thương quá mùa hạ mười tám tuổi/ Mắt em xanh ngày ấy ở đâu rồi*”; “*Đi tìm lại trong nắng chiều biển cũ/ Chút nồng nàn hơi ấm thuở còn nhau/ Biển đã xóa dấu chân mình thuở trước/ Để bây giờ thương nhớ biết về đâu?*”

Nhiều, rất nhiều những câu thơ đẹp như thế đã làm nên một tâm thơ Đức Dũng. Tôi đã rơm rớm nước mắt khi đọc bài “Vu Lan nhớ mẹ”: “*Vu Lan trước con vẫn còn có mẹ/ Vu Lan này con đã mồ côi/ Mẹ đã bước qua cầu trần thế/ Bỏ lại con đơn độc giữa đời*”.

Và những câu thơ đau đáu nhớ về quê mình, làng mình: “*Làng quê cũ chỉ còn là kỷ niệm/ Cả tiếng mẹ ru và tiếng văng năm nào/ Nơi bến nhỏ trăng vàng xưa vẫn đợi/ Em bây giờ phiêu bạt nơi nao?*”...

Hồn thơ Đức Dũng gửi gắm vào những trang thơ trắng và em, mùa thu và nỗi nhớ, những mối tình đẹp và dang dở, những mùa trăng cô đơn héo úa:

*“Chỉ còn lại chơi vơi nỗi nhớ.
Mây lạc trời xưa, gió cũ chẳng về
Anh thức với vầng trăng mòn một nửa
Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya”.*

(Trăng héo)

Thơ Đức Dũng ngọt ngào ngôn ngữ từ vựng, da diết tình thân yêu, đau đáu nỗi nhớ niềm thương... Tiếng lòng đau đớn nhưng không bi lụy, cứ nuôi mãi những hy vọng vào tình yêu dù chỉ đơn phương như “Trăng còn một nửa”.

Ta đọc mà phải ngẫm, phải thương, phải nhớ, phải thức cùng Đức Dũng.

Chớm đông 2025

T Đ